

Ag Nascadh Stair na Sraithe Sóisearaí le Cláir Foghlama Leibhéal 2

Gnéithe de na hAonaid Tosaíochta Foghlama		Torthaí Foghlama Leibhéal 2	Sonraíocht Curaclaim na Sraithe Sóisearaí: Naisc Mholta doThorthaí Foghlama
Cumarsáid agus Litearthacht	Labhairt mar is cuí ar chuspóirí éagsúla agus aireachas mar éisteoir a thaispeáint	A1 Éisteacht chun eolas a fháil a bhaineann le níos mó ná rogha amháin, m.sh. éisteacht le fógraí a bhaineann le scoil, amchlár labhartha a úsáid chun am teacht isteach agus am imeachta traenach a fháil	1.6 Tairbhe agus teorainneacha na gcineálacha difriúla bunfhoinsí agus foinsí tánaisteacha stairiúla a phlé, cosúil le fianaise i bhfoirm scríbhinn, fianaise físe, cluasfhianaise, fianaise ó bhéal agus fianaise thadhlach; tuiscint ar thábhacht na seandálaíochta agus na teicneolaíochta nua ar fhiosrú stairiúil
		A2 Ceisteanna a chur chun eolas a fháil, m.sh. dátaí/praghsanna a sheiceáil (aghaidh le haghaidh agus ar an teiléafón), béile a chur in áirithe ar an teiléafón	3.6 Fiosrú a dhéanamh ar bheatha agus ar bhás sna meánaoiseanna
		A4 Tuairimí pearsanta, fíricí agus mothúcháin a chur in iúl, mar is cuí, m.sh. tuairim a chur in iúl faoi chlár teilifíse, nuacht ón deireadh seachtaine a bhí acu a chur in iúl	1.7 Breithiúnaís stairiúla a dhéanamh bunaithe ar fhianaise faoi phearsa, saincheisteanna agus eachtraí san am atá thart, ag léiriú feasachta maidir le tábhacht stairiúil
		A5 Páirt a ghlacadh i gcumarsáid phraicticiúil, fhoirmiúil agus neamhfhoirmiúil, m.sh.agallamh nó cruinniú tuismitheoirí múinteoirí, agallamh le píaraí ar thopaicí is spéis leo, ag comhrá agus iad amuigh le cairde, ag fógairt rudaí ar idirchum na scoile	2.11 Naisc a dhéanamh idir stair phearsanta, áitiúil nó stair mhuintire agus phearsana, saincheisteanna agus eachtraí náisiúnta agus/nó idirnáisiúnta
		A6 Éisteacht le réimse scéalta agus freagairt dóibh	2.8 Cur síos a dhéanamh ar thionchar an chogaigh ar shaol mhuintir na hÉireann, ag tagairt don Chéad Chogadh Domhanda nó don Dara Cogadh Domhanda
	Léitheoireacht a dhéanamh chun buneolas a fháil	C3 Cineálacha difriúla scríbhneoireachta agus téacs a léirmhíniú, lena n-áirítear comharthaí agus siombailí sóisialta, m.sh. gnáthfhormáidí billí, biachláir, foirmeacha, cláir ama, comharthaí bóthair agus eile, treoracha simplí ullmhúcháin bia (bruith ubh, déan ceapaire, dean cupán tae),píosa gairid scríbhneoireachta a bhaineann leo go pearsanta C4 Eochair eolas a aimsiú óchineálacha difriúla scríbhneoireachta,m.sh.eolas fíriciúil a aimsiú i bhfoirmeacha/billí, amanna agus dátaí coinní, biachláir, cláir ama, nuachtáin	1.6 Tairbhe agus teorainneacha na gcineálacha difriúla bunfhoinsí agus foinsí tánaisteacha stairiúla a phlé, cosúil le fianaise i bhfoirm scríbhinn, fianaise físe, cluasfhianaise, fianaise ó bhéal agus fianaise thadhlach; tuiscint ar thábhacht na seandálaíochta agus na teicneolaíochta nua ar fhiosrú stairiúil 1.5 Fiosrú a dhéanamh ar phost an staraí, lena n-áirítear an chaoi a n-aimsíonn sé/sí fianaise agus a úsáideann sé/sí fianaise
Uimheartacht	Réimse foirmeacha scríbhneoireachta a úsáid chun tuairimí a chur in iúl	D2 Ar a laghad cúig abairt a scríobh/chlósscríobh ionas go ndéanann siad ciall nó go gcuireann siad eolas in iúl, m.sh. cruinniú a shocrú le cara, treoracha a thabhairt D5 Réimse de chineálacha difriúla scríbhneoireachta a úsáid le teacht leis an gcuspóir agus leis an lucht léitheoireachta, m.sh. seic a scríobh, foirm shimplí a chomhlánú, iontráil dialainne a chur isteach	3.1 Inscrúdú a dhéanamh ar shaol daoine i saoránacht ársa nó mheánaoiseach dá rogha féin agus miníu a thabhairt ar an gcaoi ar rannchuidigh gníomhartha agus/nó éachtaí na saoránachta sin le stair na hEorpa agus/nó stair an domhain mhóir 1.4 Tuiscint a léiriú ar choincheapa stairiúla ar nós <i>foinse agus fianaise; fíoras agus tuairimíocht; claontacht agus oibiachtúlacht; cúis agus iarmhairt; athrú agus leanúnachas; am agus spás</i>
		E1 Páirt a ghlacadh i léiriú nó i gcur i láthair, m.sh. mír bheag drámaíochta a léiriú don rang, damhsa nó ceol a léiriú do thuismitheoirí E3 Píosa oibre a dhéanamh le haghaidh taispeántais	2.6 Tábhacht stairiúil na Críostaíochta ar oileán na hÉireann a phlé, lena n-áirítear an tionchar a bhí aici ar chultúr agus ar shochaí na Luathré Críostaí 3.7 Suntas a thabhairt do na hathruithe a tharla i réimse na n-ealaíon agus na heolaíochta, agus béim ar leith ar thábhacht na hAthbheochana
	Úsáid a bhaint as teicneolaíochtaí atá oiriúnach do réimse cuspóirí	F3 Úsáid a bhaint as an teicneolaíocht chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile i ngníomhaíocht F9 Teacht ar réimse suíomhanna gréasáin ar an idirlíon, m.sh. scoilnet, suíomhanna gréasáin a bhfuil spéis phearsanta ag an scoláire iontu F10 Faisnéis le haghaidh tionscnaimh a aimsiú ar an nGréasán	1.8 Tuairisc a dhéanamh ar stór fianaise stairiúil cosúil le músaem, leabharlann, ionad oidhreachta, cartlann nó taispeántas digiteach nó cartlann nó taispeántas eile 1.8 Tuairisc a dhéanamh ar stór fianaise stairiúil cosúil le músaem, leabharlann, ionad oidhreachta, cartlann nó taispeántas digiteach nó cartlann nó taispeántas eile 3.4 Plé a dhéanamh ar phríomhchúisí agus ar chúrsa an Chéad Chogaidh Dhomhanda nó an Dara Cogadh Domhanda agus an tionchar láithreach agus fadtéarmach a bhí ag cogadh ar dhaoine agus ar thíortha
		B1 Uimhreacha suas go 100 in U a aithint, m.sh. fíos a bheith acu cé mhéad náid le haghaidh deicheanna, céadta	1.10 Tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.
		E1 Foclóir cuí a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar na haonaid a bhaineann le fad agus le hachar, m.sh. ciliméadair, méadair, ceintiméadair E2 Aonaid faid agus achair a aithint ar rialóir, slat méadair agus miosúr (ribín tomhais) E3 Rialóir a úsáid chun faid dhifriúla línte a tharraingt agus a thomhas	3.2 Tionchar gabhála agus coilínithe ar dhaoine a mheas ina ndéantar tagairt do thaiscéalaíocht na Portaingéile agus na Spáinne 1.10 Tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe. 1.10 tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.
	Feasacht spásúil a fhorbairt	G1 Foclóir cuí a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar threo,m.sh. deiseal, tuathal, cothrománach, ingearach G2 Mapa simplí a úsáid chun suíomh tugtha a aimsiú G4 An t-achar idir dhá áit ar mhapa a ríomh	3.2 Tionchar gabhála agus coilínithe ar dhaoine a mheas ina ndéantar tagairt do thaiscéalaíocht na Portaingéile agus na Spáinne 3.2 Tionchar gabhála agus coilínithe ar dhaoine a mheas ina ndéantar tagairt do thaiscéalaíocht na Portaingéile agus na Spáinne
Cúram Pearsanta	Sonraí a úsáid le haghaidh réimse cuspóirí difriúla	H2 Cuir chuige bhunúsacha bailiú sonraí a aithint, m.sh. leatháin (bileoga) taifid, córas scóir H5 Léaráidí bunúsacha a thógáil chun sonraí le dhá chritéar a chur in iúl, m.sh. pictéagram/barrachairt a tharraingt H6 Labhairt ar /plé a dhéanamh faoi eolas ó bhunsonraí, m.sh. pictéagram, barrachairt nó treoghráf	1.5 Fiosrú a dhéanamh ar phost an staraí, lena n-áirítear an chaoi a n-aimsíonn sé/sí fianaise agus a úsáideann sé/sí fianaise 3.9 Saol i dtír fhaisteach amháin agus i dtír chumannach amháin san fhichiú haois a scrúdú 3.9 Saol i dtír fhaisteach amháin agus i dtír chumannach amháin san fhichiú haois a scrúdú
		I2 Líne a roinnt ina dhá chuid chothroma gan tomhas a dhéanamh, m.sh. trí fhilleadh	1.10 Tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.
		J5 Lá nó dáta áirithe ar fhéilire nó ar chlár ama a aimsiú, m.sh. mo lá breithe	1.10 Tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.
	Nósanna sláintiúla itheacháin a fhorbairt	J6 Míonna nó gníomhaíochtaí a mheaitseáil lena gcuid séasúr, m.sh. pictiúir de na séasúir a mheaitseáil leis na míonna cuí	1.10 Tuiscint chróineolaíoch a léiriú trí línte ama a chruthú agus a choinneáil de na pearsana, saincheisteanna agus eachtraí ionas gur féidir iad a aimsiú de réir mar a tháinig siad chun cinn sna tréimhsí staire áirithe.
		B3 Cur síos a dhéanamh ar na tairbhí a thagann le réimse maith bia, m.sh. croí folláin, cnámha láidre, craiceann glan, fiacra folláine	2.7 Iniúchadh a dhéanamh ar chúisí, cúrsa agus iarmhairtí an Ghorta, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta, agus fiosrú a dhéanamh ar thábhacht an Diaspóra Éireannaigh
		B5 Cleachtais choiteanna shábháilteachta a bhaineann le hullmhúchán agus stóráil bia a aithint, m.sh. do lámha a ní, feoil amh/cócaráilte a scaradh i gcuisneoir tí	3.14 Patrúin athraithe thar thréimhsí ama difriúla i dtéama ar leith a léiriú (cosúil le, m.sh. <i>Coireacht agus Pionós, Bia agus Deoch, Súgradh, Spórt agus Caitheamh Aimsire, Faisean agus Dreach nó Sláinte agus Leigheas</i>)
Ag Maireachtáil i bPobal	Mothúcháin a aithint	G1 Mothúcháin choiteanna a aithint mar aon le focail bhainteacha a úsáidtear chun iad a chur in iúl	1.1 Ionbhá stairiúil a chothú trí fhéachaint ar dhaoine, ar shaincheisteanna agus ar eachtraí ar thángthas trasna orthu ina staidéar ar an am atá thart i gcomhthéacs na tréimhse sin sa stair
		G4 Mothúcháin daoine eile a aithint, m.sh. fíos a bheith agat cad a chuireann isteach air/uirthi, tuiscint a bheith agat má éiríonn sé/sí tógtha, go mb'fhéidir go n-éireoidh daoine eile sa seomra tógtha	1.1 Ionbhá stairiúil a chothú trí fhéachaint ar dhaoine, ar shaincheisteanna agus ar eachtraí ar thángthas trasna orthu ina staidéar ar an am atá thart i gcomhthéacs na tréimhse sin sa stair
		H2 Cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a bhfuil luachanna naschta le cinntí a dhéanamh i réimse d'ócáidí difriúla, m.sh. meabhrú ar phiarbhrú, iarmhairtí féideartha, eolas iontaofa a bheith ar fáil, staid fhisiceach/ mhothúcháinach duine, ionchais shóisialta	2.7 Iniúchadh a dhéanamh ar chúisí, cúrsa agus iarmhairtí an Ghorta, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta, agus fiosrú a dhéanamh ar thábhacht an Diaspóra Éireannaigh
	Cinntí pearsanta a dhéanamh	H3 Liosta a dhéanamh de na rudaí na daoine ar féidir leo tionchar a imirt ar chinnteoireacht	3.9 Saol i dtír fhaisteach amháin agus i dtír chumannach amháin san fhichiú haois a scrúdú
		H5 Iarmhairtí cinntí a rinneadh a fhiosrú, le linn iad a chur i bhfeidhm agus iad a thabhairt chun críche, m.sh.éirí as caitheamh tobac, meáchan a chailleadh, airgead a choigilt	2.7 Iniúchadh a dhéanamh ar chúisí, cúrsa agus iarmhairtí an Ghorta, go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta, agus fiosrú a dhéanamh ar thábhacht an Diaspóra Éireannaigh
		A2 Cásanna a aithint nuair a labhraíonn daoine go difriúil ag brath ar an lucht éisteachta, m.sh. píaraí, múinteoirí, tuismitheoirí, daoine fásta eile	1.6 Tairbhe agus teorainneacha na gcineálacha difriúla bunfhoinsí agus foinsí tánaisteacha stairiúla a phlé, cosúil le fianaise i bhfoirm scríbhinn, fianaise físe, cluasfhianaise, fianaise ó bhéal agus fianaise thadhlach; tuiscint a bheith aige ar thábhacht na seandálaíochta agus na teicneolaíochta nua ar fhiosrú stairiúil
Ag Ullmhú don Obair	Dea-chaidreamh a fhorbairt	A3 Bealaí a liostáil inar féidir le leasainmneacha agus spochadh a bheith goillúnach duit féin agus do dhaoine eile	3.10 Tábhacht an chinedhíothaithe a fhiosrú, lena n-áirítear cúiseanna, cúrsa agus iarmhairtí an Uileloiscthe
		A4 Bealaí a aithint/a liostáil inar mhaith leo go gcaithfí leo	3.10 Tábhacht an chinedhíothaithe a fhiosrú, lena n-áirítear cúiseanna, cúrsa agus iarmhairtí an Uileloiscthe
		A6 Páirt chomhoibríoch a ghlacadh i suíomh grúpa	2.4 Fiosrú a dhéanamh ar theacht chun cinn agus ar thionchar an náisiúnachais agus an Aontachais in Éirinn, lena n-áirítear príomheachtraí idir 1911 agus 1923
	Coimhlintí a réiteach	A7 An tábhacht atá le meas i gcaidreamh a aithint	2.1 An chaoi a raibh tionchar ag patrún lonnaíochta agus plandála ar fhéiniúlacht oileán na hÉireann, ag tagairt do shampla amháin de phatrún lonnaíochta, forbairt cathracha, mar shampla agus plandáil amháin, a aithint
		B4 Cur síos a dhéanamh ar chomharthaí sóirt iompar bulaíochta B6 Na céimeanna chun déileáil le coimhlint a aithint, m.sh. stad agus gan freagairt láithreach, éisteacht le comhairle ó dhuine fásta	3.10 Tábhacht an chinedhíothaithe a fhiosrú, lena n-áirítear cúiseanna, cúrsa agus iarmhairtí an Uileloiscthe 3.12 Machnamh a dhéanamh ar ról eagraíocht idirnáisiúnta, cosúil leis an Aontas Eorpach nó na Náisiúin Aontaithe, maidir le comhar idirnáisiúnta, ceartas agus cearta daonna a chur chun cinn
	Áiseanna áitiúla a úsáid	C1 Bealaí a liostáil chun am fóillíochta a chaitheamh C2 Áiteanna agus eagraíochtaí coltianta sa phobal áitiúil a aithint	3.14 Patrúin athraithe thar thréimhsí ama difriúla i dtéama ar leith a léiriú (cosúil le, m.sh. <i>Coireacht agus Pionós, Bia agus Deoch, Súgradh, Spórt agus Caitheamh Aimsire, Faisean agus Dreach nó Sláinte agus Leigheas</i>) 2.11 Naisc a dhéanamh idir stair phearsanta, áitiúil nó stair mhuintire agus phearsana, saincheisteanna gus eachtraí náisiúnta agus/nó idirnáisiúnta
Ag Ullmhú don Obair	A bheith ábalta spriocanna foghlama a shocrú	A1 Spriocanna foghlama a shocrú, m.sh. faoi dheireadh na seachtaine seo críochnóidh mé mo leabhar A4 Tuairimí a chur in iúl ar cén chaoi a bhféadfaí an obair a fheabhsú, m.sh. an chead uair eile tabharfaidh mé níos mó ama dom féin chun an sprioc a bhaint amach	2.10 Miníu a thabhairt ar an gcaoi a raibh tionchar ag gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta amháin ar shaol na hÉireann 2.10 Miníu a thabhairt ar an gcaoi a raibh tionchar ag gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta amháin ar shaol na hÉireann
		C3 Páirt a ghlacadh in agallamh gairid, m.sh. agallamh poist bhréige le múinteoir	2.9 An t-athrú atá tagtha ar thailthí na mban i sochaí na hÉireann san fhichiú haois a mhíniú
	Ag ullmhú do ghníomhaíocht atá bainteach leis an obair	C5 Tascanna ar leith a dhéanamh i ról éagsúla ar scoil, m.sh. cláir tinrimh a thabhairt chuig an oifig, ábhair sa seomra ranga a eagrú mar is cuí	1.8 Tuairisc a dhéanamh ar stór fianaise stairiúil cosúil le músaem, leabharlann, ionad oidhreachta, cartlann nó taispeántas digiteach nó cartlann nó taispeántas eile
		C6 Taifead a choimeád i iris/ siumal de thascanna a rinneadh, m.sh. amanna tosaithe agus críochnaithe tascanna, cur síos a dhéanamh ar na céimeanna sa tasc	1.5 Fiosrú a dhéanamh ar phost an staraí, lena n-áirítear an chaoi a n-aimsíonn sé/sí fianaise agus a úsáideann sé/sí fianaise
	Feasacht a fhorbairt ar shláinte agus ar shábháilteacht agus trealamh á úsáid	D1 Samplaí a thabhairt de chleachtais shábháilte i dtír ionad oibre ar leith, m.sh. glainí cosanta a chaitheamh le linn rang míotailóireachta	3.14 Patrúin athraithe thar thréimhsí ama difriúla i dtéama ar leith a léiriú (cosúil le, m.sh. <i>Coireacht agus Pionós, Bia agus Deoch, Súgradh, Spórt agus Caitheamh Aimsire, Faisean agus Dreach nó Sláinte agus Leigheas</i>)
		E1 Eolas cúlra a bhailiú chun cabhrú leis an ngníomhaíocht a phleanáil agus chun páirt a ghlacadh inti E2 Roinnt céimeanna a chur in ord atá le glacadh chun an ghníomhaíocht a chríochnú go sásúil E3 Ról a ghlacadh sa ghníomhaíocht agus tascanna a bhaineann leis an ról a aithint	3.11 A mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú 3.11 A mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú 3.11 A mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú
	Páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht atá bainteach leis an obair	E4 Eochairfhocail a bhaineann leis an ngníomhaíocht a úsáid mar is ceart	1.6 Tairbhe agus teorainneacha na gcineálacha difriúla bunfhoinsí agus foinsí tánaisteacha stairiúla a phlé, cosúil le fianaise i bhfoirm scríbhinn, fianaise físe, cluasfhianaise, fianaise ó bhéal agus fianaise thadhlach; tuiscint a bheith aige ar thábhacht na seandálaíochta agus na teicneolaíochta nua ar fhiosrú stairiúil
		E7 Páirt a ghlacadh sa ghníomhaíocht	3.11 A mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú
		E8 An ghníomhaíocht a athbhreithniú chun a rathúlacht a mheas	3.11 A mhéid is a chuidíonn forbairtí agus nuálaíochtaí teicneolaíochta le hathrú stairiúil a fhiosrú